

ALGEMEEN BELEIDSPLAN VAN STICHTING EPAFRAS 2017-2019

NIEUWE WEGEN NAAR NEDERLANDERS IN BUITENLANDSE GEVANGENISSEN
Werken aan kwaliteitsvolle lokale geestelijke verzorging

Beleidsplan Stichting Epafras 2017 - 2019

Stichting Epafras bestaat ruim 30 jaar en heeft als missie ambtshalve en professionele geestelijke verzorging te bieden aan alle Nederlandse gevangenen in het buitenland die daar om vragen. Het gaat bij de bezoeken om geloof en levensvragen, waarbij diepgaande aspecten van het ondergaan van detentie in het buitenland aan de orde zijn, zoals verwerking van het delict, omgaan met verlies, het missen van relaties, het leven in detentie en herstel van eigenwaarde. In de jaren dat Epafras op dit gebied werkzaam is geweest is er in een grote behoefte bij gedetineerden voorzien en wordt deze geestelijke verzorging hoog gewaardeerd.

De titel van dit beleidsplan¹ is: **'Nieuwe wegen naar Nederlanders in buitenlandse gevangnissen'**. Deze beleidsinzet verwijst naar het feit dat Epafras zich sinds 2016 in een ingrijpende transitiefase bevindt. Deze transitie is het gevolg van een nieuw beleidskader met betrekking tot de zorg (waarin inbegrepen geestelijke verzorging) aan Nederlanders in buitenlandse gevangnissen dat door het Ministerie van Buitenlandse Zaken in 2015 is vastgesteld. Het ministerie zal een subsidie verlenen voor enerzijds de financiering van vaste kosten voor de periode van 1 april 2015 t/m 31 december 2017 en anderzijds de financiering van de investeringen met een looptijd qua uitgaven t/m 31 december 2017 die als resultaat een nieuwe organisatorische vorm oplevert waarin Epafras geestelijke zorg vanuit een lokaal netwerk van gekwalificeerde geestelijk verzorgers kan bieden. Epafras krijgt voor de duur van één jaar een onafhankelijk adviseur die Epafras gaat begeleiden en adviseren bij het opbouw van een lokaal netwerk.

Sinds de oprichting van Epafras werden geestelijk verzorgers vanuit Nederland voor bezoeken kort uitgezonden naar het buitenland. Sinds 2015 kan door het Ministerie van Buitenlandse Zaken geestelijke zorg alleen gesubsidieerd worden als een lokaal in het land zelf aanwezige Nederlands sprekende geestelijk verzorger deze zorg biedt. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen zogenaamde zorglanden en niet-zorglanden. Wat de subsidie betreft gaat het alleen om door het Ministerie van Buitenlandse Zaken aangewezen zorglanden². Het gaat hierbij om landen in Noord-, Midden- en Zuid Amerika, Afrika en het Verre Oosten.

Om voor subsidie in aanmerking te komen moet de organisatie voldoen aan een dekkingspercentage van 75% in de betreffende zorglanden.

Naast de zorglanden zijn er ook niet-zorglanden. Epafras wordt in deze landen niet meer gesubsidieerd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken en ook niet meer gefaciliteerd door diplomatieke posten. Er wordt vanuit gegaan dat in de niet-zorglanden binnen de gevangnissen geestelijke verzorging beschikbaar is waar een Nederlandse gedetineerde een beroep op kan doen. Indien de geestelijke verzorging in een niet-zorgland niet beschikbaar is, kan de minister dat land daarop aanspreken.

In 2016 heeft Epafras de opbouw van een netwerk van geestelijk verzorgers die vanuit de lokale situatie geestelijke verzorging kunnen bieden, voortvarend ter hand genomen. Bij de opbouw van dit netwerk is gebruik gemaakt van de verbindingen die Epafras heeft met internationale kerken en met kerken verbonden NGO's. Vanwege deze verbinding met gelieerde organisaties kon vanuit Nederland zicht zijn op basisprofessionaliteit, betrouwbaarheid en ambtelijke inbedding. Voor 2017 kon door het Ministerie van Buitenlandse Zaken toch nog geen subsidie worden toegekend omdat Epafras volgens de beschikking niet duidelijk genoeg voldaan had aan de volgende punten.

¹ In dit plan is tevens opgenomen het compacte ondernemingsplan 2016-2020 dat op 7 september 2016 door het bestuur van de stichting Epafras is vastgesteld.

1. Duidelijk plan van aanpak met bijbehorend tijdspad naar een
2. adequaat netwerk van Lokale vrijwilligers en
3. onderbouwing van relevante deskundigheidsbevordering en ondersteuning vanuit Nederland voor Epafras vrijwilligers t.b.v. gedetineerdenbegeleiding (zorg en resocialisatie)

Epafras ontving een 'overgangssubsidie' om zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Indien Epafras in de toekomst wel beschikt over een lokaal netwerk van geestelijke verzorgers, bestaat de kans dat Epafras in de toekomst wel weer overheidssubsidie gaat ontvangen voor geestelijke zorg aan Nederlandse gedetineerden in het buitenland.

Uitgaande van het bovenstaande zijn de hoofdlijnen van het beleid van Epafras voor de jaren 2017 - 2020 in te delen in de volgende punten:

1. Doel

Het hoofddoel voor 2017 is om in 2017 en de daarop volgende jaren volledig te voldoen aan de subsidiecriteria van het ministerie van BZ, zodat de subsidie na 2017 gecontinueerd kan worden. Dit brengt stabiliteit in de organisatie en is de basis om verder te werken aan een kwaliteitsvolle lokale geestelijke verzorging.

2. Beleid

Het beleid is erop gericht om allen die verzoeken om geestelijke verzorging in het buitenland van dienst te zijn. Daarbij zal het aantal lokale geestelijk verzorgers, woonachtig in het land van de gedetineerde, in de komende jaren groeien.

2.1 Zorglanden

In de zorglanden wordt in 2017 maatwerk geleverd en gewerkt aan een dekkingsgraad van minimaal 75 %. Deze realisatie zal conform de richtlijnen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken worden uitgevoerd.

Het beleid is erop gericht om één lokale geestelijk verzorger actief te hebben per zorgland. Verder wordt erop ingezet om in de grotere zorglanden meer dan één geestelijk verzorger te kunnen inzetten. De werving van geestelijk verzorgers in zorglanden zonder dekking gaat onverminderd en met kracht door.

2.2 Niet-zorglanden

Het beleid voor de niet-zorglanden is gericht op het werken met lokale Nederlandstalige vrijwilligers. Verzoeken van gedetineerden uit niet-zorglanden worden door Epafras zoveel mogelijk gehonoreerd. Deze verzoeken kunnen voortkomen uit het feit dat geestelijke verzorging niet beschikbaar is in de betreffende inrichting, de taalbarrière te groot is, en/of de aanwezige geestelijke verzorging niet in staat is een individueel vertrouwelijk gesprek te voeren met de gedetineerde. De kosten voor deze bezoeken in de niet-zorglanden worden uit eigen vermogen van de stichting gedekt en/of door *crowdfunding* van een geestelijk verzorger in Nederland gerealiseerd. Indien nodig wordt overlegd met het Ministerie van Buitenlandse Zaken of ter plaatse facilitering door de diplomatieke dienst mogelijk is.

Het verwezenlijken van het lokale netwerk in de zorglanden heeft echter in 2017 voorrang. In 2018, als de transitiefase achter de rug is, zal bovengenoemd beleid voor de niet-zorglanden uitgebouwd worden.

3. Kwaliteit en toerusting van de geestelijk verzorger

Epafras staat geestelijke verzorging voor die uitgaat van een houding van presentie, aandacht voor de diepere lagen van het verhaal, een warm (maar niet onkritisch) hart voor gedetineerden en een sterke verbinding met de eigen geloofs- of levensbeschouwelijke wortels. Mogelijk kan in het contact iets opgevangen worden van Gods aanwezigheid. Het gaat om verlenen van professionele zielzorg; gedreven en met compassie. Dit in een sfeer van fijngevoeligheid en respect voor de eigenheid van iedere gedetineerde.

Met betrekking tot toerusting en deskundigheidsbevordering van de lokale geestelijke verzorgers is in adequate samenwerking met de faculteit Der Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit (VU) Amsterdam o.l.v. Prof. Dr. Ruard Ganzevoort een toerustingsmodule ontwikkeld. Deze wordt, tezamen met het boek "Zorg voor het verhaal", verstrekt aan alle lokale vrijwilligers.

Ter ondersteuning van de toerusting worden tevens zgn. E-learningprogramma's ontwikkeld die via een extranet platform voor de lokale vrijwilligers beschikbaar zijn.

Deze modules zullen als geheel beschikbaar zijn in het najaar van 2017.

In het kader van de toerusting zullen er voor de lokale vrijwilligers regionale conferenties onder leiding van de directeur van Epafras belegd worden waarin de opgedane vaardigheden worden getraind en uitwisseling van ervaringen en kennisoverdracht plaats zal vinden. In de komende jaren zullen er drie regionale conferenties georganiseerd worden waar de lokale geestelijke verzorgers bijscholing en training krijgen. Daartoe worden ingezet de directeur van Epafras en twee in het buitenland ervaren lokale geestelijke verzorgers. In november 2017 zal de eerste conferentie georganiseerd worden in Zuid en Midden Amerika. Vervolgens in Azië en Afrika in 2019 en 2021. In samenwerking met de Vereniging van Geestelijk Verzorgers (VGVZ), de Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers (SKGV), de Permante Educatie afdeling van de PKN, het Register voor Geestelijk Verzorgers met Zending bij de Overheid (RGVZO) en de VU wordt gewerkt aan een certificering van de toerustingsmodule voor hen die hier voor permanente nascholing en professionalisering registratiepunten kunnen halen. In 2018 zal deze certificering worden aangevraagd.

De verslaglegging van de bezoeken worden door de directeur op het bureau in Utrecht gelezen en eventueel van commentaar voorzien met inachtneming van ambtsgeheim en privacy wetgeving. Het verslag en commentaar zal met de lokale vrijwilliger worden besproken middels een Skype gesprek. Over de wijze waarop de gemaakte opdrachten uit het toerustingsprogramma worden beoordeeld volgt nog overleg met de VU Amsterdam.

4. Verduurzaming van de relatie met de overheid en netwerksamenwerking

Er wordt ingezet op het verduurzamen van de relatie met de overheid: het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Daarbij is het uitgangspunt om Epafras stevig en blijvend te positioneren als samenwerkingspartner van de overheid. Deze samenwerking vindt plaats vanuit het principe van scheiding van kerk en staat. Er wordt ingezet op een goede samenwerkingsrelatie met de overheid om zo de gedetineerden in het buitenland optimaal te voorzien van geestelijke verzorging met inachtneming van de omstandigheden ter plaatse. Daarnaast wordt ingezet op netwerksamenwerking met andere relevante kerkelijke en maatschappelijke hulporganisaties zoals: Exodus Nederland, Kerk in Actie van de PKN (Protestantse Kerken Nederland), Kerken met Stip, GZB (Gereformeerde Zendingbond), PrisonLaw, RNBB, Stichting Moria, Leger des Heils, BONJO, gevangenzorg Nederland, ordes en congregaties. Het principe van integraal werken waar mogelijk staat hierbij hoog in het vaandel.

5. Tijdschrift Comeback

Met het oog op de communicatie met gedetineerden in het buitenland wordt één keer per kwartaal het tijdschrift Comeback uitgebracht in samenwerking met RNBB (Reclassering Nederland Bureau Buitenland) en PrisonLaw. Alle Nederlandse gedetineerden in het buitenland ontvangen een exemplaar. Epafras verzorgt de hoofdredactie.

Desgewenst wordt het tijdschrift ook toegezonden aan familie op kosten van Epafras.

6. Correspondentieprojecten

Communicatie met Nederlandse gedetineerden in het buitenland kan een belangrijke rol spelen tijdens detentie om te overleven en diepgang te zoeken. Daarom wordt ook in de komende jaren voluit op deze communicatie ingezet. Per jaar ontvangt Epafras ongeveer 800 brieven van gedetineerden. Deze worden allemaal beantwoord met inzet van een vrijwilliger.

Ook doet Epafras mee aan de landelijke paaskaartenactie van de Protestantse Kerk in Nederland. Uit Nederlandse kerken worden met Pasen kaarten gestuurd naar gedetineerden in het buitenland.

Daarnaast verzorgt Epafras de verspreiding van de gedetineerdenagenda binnen haar doelgroep.

In samenwerking met Ark Mission worden in december 200 kerstkaarten verstuurd naar verschillende Nederlandse gedetineerden over de hele wereld.

7. Zorg aan familie en naasten

Opbouw en behoud van een sociaal gewenst netwerk rond de gedetineerde blijft belangrijk. Daarom kan indien gewenst een medewerker van Epafras op uitdrukkelijk verzoek van de gedetineerde contact opnemen met familie. Het doel hierbij blijft, ook de komende jaren, om de afstand tussen familie en naasten zo klein mogelijk te houden, dan wel (weer) op te bouwen. Vanuit deze visie wordt ook het 'Kind Cadeau project' voortgezet. Dit heeft de versterking van de band tussen de gevangene ouder en hun kind(eren) tot 12 jaar ten doel.

8. Nazorg en bijdrage aan terugkeer naar Nederland; maatwerk

Re-integratie in de samenleving is van groot belang om niet terug te vallen in criminaliteit. Voor Nederlanders die soms na lange tijd, terugkeren in Nederland is het extra moeilijk om weer een bestaan op te bouwen in Nederland. Dit betreft huisvesting, het opbouwen van een persoonlijk netwerk en vaak zijn er achterstanden in vaardigheden en uitvoeren van dagelijkse levensverrichtingen. Aan de ontwikkeling van een maatschappelijk perspectief in Nederland kan Epafras een belangrijke bijdrage leveren. Enerzijds door de geestelijke zorg in de gevangenis op het gebied van verwerking van het delict, het omgaan met de detentie en de oriëntatie op de toekomst. Persoonlijke ontplooiing en zingeving zijn daarbij belangrijke sleutels. Anderzijds, met het oog op de individuele re-integratie, door integrale samenwerking met Reclassering Nederland, de kerken en nazorgorganisaties. In dit verband heeft Epafras convenanten met Exodus en Kerken met Stip. Het doel is deze convenanten voort te zetten in de komende jaren.

9. Mensen in nood en in kwetsbare situaties

Epafras zal haar beleid voortzetten om in overleg met de betrokken (ex) gedetineerde en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, in zeer schrijnende gevallen extra zorg te verlenen. Dit betreft situaties waarin bijv. na vrijlating, terugkeer naar Nederland financieel niet haalbaar lijkt of specifieke medische hulp niet door betrokkene of diens naasten betaald kan worden. Gelden hiervoor kunnen na goede screening, uit eigen middelen beschikbaar gesteld worden.

Extra zorg voor de gedetineerden in de vorm van verstrekken van nieuwe kleding, versterkend, goed voedsel en goederen voor persoonlijke hygiëne zal, waar nodig worden voortgezet. Financiering hiervan wordt gedaan vanuit diaconale giften.

10. Facilitering terugkeer

Epafras zal in 2018 een klein team opzetten van ervaren pastores die in crisissituaties vanuit Nederland beschikbaar zijn om na een verzoek van een eigen vrijwilliger en in overleg of op verzoek van het Ministerie van BZ een ex-gedetineerde of een psychisch kwetsbaar persoon te begeleiden naar Nederland. Opvang bij aankomst zal hierbij in overleg met partners vooraf geregeld moeten worden.

11. Ondersteuning

Er zijn een aantal werkgroepen in het leven geroepen die het werk ten behoeve van de Stichting Epafras bijstaan. De leden van de werkgroepen zijn als vrijwilligers hierbij betrokken en zullen hun werkzaamheden waar nodig de komende jaren voortzetten.

- De werkgroep lokalisering is mede verantwoordelijk voor de werving en selectie van de lokale geestelijke verzorgers in de zgn. zorglanden.
- De werkgroep toerusting is mede verantwoordelijk voor de toerusting van de geestelijke verzorgers om zodoende de kwaliteit van de geestelijke verzorging te waarborgen.
- De werkgroep communicatie is mede verantwoordelijk voor de algemene en actuele informatievoorziening via de website, Facebook publicaties en algemene media.
- De werkgroep fondsenwerving is mede verantwoordelijk voor het acquireren van de financiële ondersteuning door fondsen en levensbeschouwelijke organisaties.

12. Financiën

Financiën en activiteiten worden geformuleerd in een jaarlijks activiteitenplan dat dient als subsidieaanvraag bij de ministeries. Deze worden daarna opgenomen in een investeringsplan. Voor activiteiten die niet onder de subsidiecriteria vallen zal aan fondsenwerving worden gedaan bij kerken, fondsen en particulieren op basis van een jaarlijkse begroting.

13. Planning en realisatie beleidsvoornemens

- 2017: Transitiefase af ronden. Met als doel medio 2017 te voldoen aan de voorwaarden voor de subsidieaanvraag voor 2018 en 2019.
Dit houdt in:
 - Dekkingsgraad van minimaal 75% realiseren in de zorglanden, zoals door het Ministerie van BZ voorgesteld.
 - Continuïteit van de geestelijke verzorging te waarborgen door optimale werving, training en begeleiding van lokale vrijwilligers woonachtig in de zorglanden.
 - Conferentie organiseren voor vrijwilligers in Midden en Zuid Amerika
- Behoud en uitbreiding van lokale netwerken van vrijwilligers en ondersteuning vanuit het kantoor in Utrecht.
- 2018. Realiseren van inzet van een crisisteam en implementeren van werkgroep 'Nazorg bij terugkeer'.
- 2018 -2019 Plan van aanpak voor lokaal netwerk in niet-zorglanden uitvoeren.

14. Tijdlijn

2016	2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> - Toekenning van subsidie voor transitie periode. - Start zoekslag naar lokale vrijwilligers. - Start ontwikkeling toerustingsprogramma i.s.m. VU Amsterdam 	<ul style="list-style-type: none"> - Realiseren Lokaal netwerk van geestelijk verzorgers in ten minste 75% van alle zorglanden. - Najaar: leermodule toerusting gereed voor gebruik door lokale geestelijk verzorgers met ondersteuning van Epafra - Eerste regionale conferentie in Midden en Zuid Amerika 	<ul style="list-style-type: none"> - Realiseren crises team. - Start werkgroep nazorg. - Voortzetting acquisitie lokale vrijwilligers - Uitbouwen van lokaal netwerk in de zgn. niet-zorg landen 	Voortzetting van beleid uit 2017-2018